

Warszawa, 13.09.2017 r.

INFORMACJE NA TEMAT BEZPRECEDENSOWYCH ATAKÓW NA ORGANIZACJE SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W POLSCE

W świetle ostatnich wydarzeń w Polsce, jednym z najbardziej pilnych problemów są ataki na społeczeństwo obywatelskie, podejmowane przez organy administracji rządowej. Krytyczne wobec władzy organizacje pozarządowe (wśród nich w szczególności: Obywatele RP¹, Fundacja Otwarty Dialog, Komitet Obrony Demokracji² oraz Akcja Demokracja³) znajdują się pod bezprecedensową presją z powodu swojego sprzeciwu wobec rządowych planów przeprowadzenia reformy sądownictwa oraz zaangażowania w pokojowe protesty społeczne w drugiej połowie lipca 2017 r⁴.

Jak zostało szeroko zrelacjonowane przez międzynarodowe mass media, protesty antyrządowe miały na celu obronę rządów prawa i Konstytucji^{5,6}. **Manifestanci sprzeciwiali się zamachowi na niezależność sądownictwa i niezawisłość sędziów w postaci niezgodnych z konstytucją projektów ustaw.** Takie projekty ustaw, przedstawione przez obecną większość parlamentarną (tworzoną przez partię Prawo i Sprawiedliwość) we współpracy z rządem, w swej istocie naruszały trójpodział władzy. Znacząca mobilizacja społeczeństwa doprowadziła do zawetowania dwóch z trzech procedowanych ustaw przez prezydenta Andrzeja Dudę, co - na chwilę obecną - w jedynie częściowy, lecz istotny sposób przyczyniło się do powstrzymania tego procesu. Uratowana została niezależność Sądu Najwyższego i Krajowej Rady Sądownictwa, natomiast podpisana została ustawa o ustroju sądów powszechnych⁷, która poddaje te sądy faktycznej kontroli ministra sprawiedliwości⁸.

Kontrolowana przez partię rządzącą polska telewizja publiczna TVP rozpoczęła zmasowaną kampanię dezinformacyjno-zniechęcającą skierowaną przeciwko ww. organizacjom oraz – szerzej – wszystkim niezależnym od władzy inicjatywom obywatelskim. Kampania ta opiera się na manipulacjach, półprawdach, a także faktach rażąco sprzecznych z rzeczywistością. Krytyczne organizacje posądzane są o sztuczne wywołanie protestów w obronie sądów i Konstytucji oraz manipulowanie opinią publiczną za pieniądze z zagranicy. Kreowany jest obraz wroga wewnętrznego, a ich kluczowi aktywiści przedstawiani są jako *zdrajcy Ojczyzny* bądź marionetki obcych sił i rządów (**m. in. George'a Sorosa, Rosji, a nawet Niemiec i elit brukselskich**). **Wysuwane i dyskutowane są publicznie – w tym przez kluczowych ministrów polskiego rządu – projekty mające na celu poddanie organizacji pozarządowych specjalnemu nadzorowi, w tym ich kontroli przez służby specjalne oraz ograniczeniu im dostępu do finansowania**

¹ <https://obywatelerp.org/>

² <https://www.ruchkod.pl/>, <http://koduk.org/>

³ <https://www.akcjademokracja.pl/>

⁴ <https://www.ft.com/content/381746c6-6fe1-11e7-aca6-c6bd07df1a3c>

⁵ http://www.huffingtonpost.com/entry/poland-right-wing-protest_us_597b714fe4b02a4ebb754ca5

⁶ <http://koduk.org/2017/07/24/3xveto-candlelight-vigil-for-democracy/>

⁷ <http://dziennikustaw.gov.pl/du/2017/1452/1>

⁸ <http://odfoundation.eu/a/8243.oswiadczenie-ws-decyzji-prezydenta-rp-z-dn-24-lipca-2017-r-ws-reformy-sadownictwa>

z zagranicy. Organizacjom tym przypisuje się intencje wywołania krwawej rewolucji i siłowego obalenia rządu w celu realizacji interesów obcych państw i innych aktorów zagranicznych^{9,10,11,12}.

Głosy krytyczne z UE¹³, w tym z Komisji Europejskiej^{14,15}, są przedmiotem otwartej pogardy ze strony władz polskich, które nie tylko je odrzucają, ale także próbują nastawić opinię publiczną przeciwko nim, wzmacniając w ten sposób radykalne nastawienie antyeuropejskie i ksenofobiczne^{16,17}.

Kampania ta jest prowadzona również przez skrajne organizacje prawicowe i nacjonalistyczne, a **ataki te prowadzą do ogromnej fali tzw. mowy nienawiści i gróźb karalnych w Internecie**; zdarzają się też incydenty w przestrzeni publicznej, którym często towarzyszy ciche przyzwolenie i niechętna reakcja ze strony organów ścigania. Istotnym aspektem hejtu jest jego **często** spotykany wymiar ksenofobiczny: **obiektem ataków odmawia się prawa do narodowości polskiej, a agresja kierowana jest także przeciwko licznej społeczności Ukraińców w Polsce¹⁸. Ma to m.in. związek z faktem uczestnictwa zamieszkujących w Polsce obywateli Ukrainy w protestach¹⁹ oraz głośnymi wcześniej akcjami pomocy Ukrainie przez Fundację Otwarty Dialog²⁰. Efektem tych działań jest ostra polaryzacja społeczeństwa oraz budowanie klimatu, w którym pogłębia się niechęć wobec inicjatyw obywatelskich, uchodźców i imigrantów.**

⁹ <http://odfoundation.eu/a/8252.wirtualna-polska-o-medialnej-i-rzadowej-nagonce-na-odf-kramek-to-motywowany-politycznie-poczatek-represji>

¹⁰ <http://krytykapolityczna.pl/kraj/jakub-majmurek-putinizacja-pis-u/>

¹¹ <http://en.odfoundation.eu/a/8294.the-open-dialog-foundation-s-statement-of-31-july-2017-funding-and-donors-or-a-few-words-about-soroses>

¹² <http://en.odfoundation.eu/a/8303.statement-of-the-president-of-the-open-dialog-foundation-lyudmyla-kozlovska-of-17-08-2017>

¹³ <https://www.theguardian.com/world/2017/aug/29/angela-merkel-poland-judicial-reforms-courts>

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2205_en.htm

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-2161_en.htm

¹⁶ <https://twitter.com/Wyrwal/status/902475433630986240>

¹⁷ <http://www.tvp.info/33448163/453-mld-dolarow-taki-rachunek-lkaczynski-wystawil-niemcom-za-zniszczenie-warszawy>

¹⁸ <http://www.dziennikwschodni.pl/na-sygnale/brutalny-atak-na-kolejnego-ukrainca-w-lublinie-uslyszal-po-cos-tu-przyjechal-sie-rzadzic,n,1000204722.html>

¹⁹ <https://www.tvn24.pl/magazyn-tvn24/nazywam-sie-igor-isajew-jestem-ukraincem-demonstrowalem-zalal-mnie-hejt,110,2035>

²⁰ <http://odfoundation.eu/a/8249.bartosz-kramek-dla-radia-zet-koncesja-to-cos-czego-nigdy-nie-ukrywalismy>

Ataki medialne są wstępem do szykan ze strony administracji rządowej, które przywodzą na myśl metody stosowane w Polsce w czasach komunistycznych, a obecnie - w wielu niedemokratycznych państwach postsowieckich. **Członkowie polskiego rządu, m.in. Minister Spraw Wewnętrznych Mariusz Błaszczak²¹, oraz jego zastępca Jarosław Zieliński²², Minister-Koordynator Służb Specjalnych Mariusz Kamiński²³, Minister Spraw Zagranicznych Witold Waszczykowski²⁴ oraz Minister Obrony Narodowej Antoni Macierewicz²⁵ publicznie analizują, jakie działania należy podjąć przeciwko poszczególnym organizacjom pozarządowym.**

W dn. 20 lipca br. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało pismo do **Fundacji Wolni Obywatele RP** [fundacja ta wspiera ruch **Obywatele RP**] w którym wyznacza 14-dniowy termin na "zaprzestanie naruszania przepisów prawa"²⁶. Brak spełnienia tych żądań przez Fundację prowadzi do zwrócenia się przez MSW z wnioskiem do sądu o zawieszenie Zarządu Fundacji i wyznaczenie zarządu komisarycznego. W dniu 27 lipca br. światło dzienne ujrzały policyjne nagrania będące zapisem działań inwigilacyjnych prowadzonych wobec działaczy Obywateli RP oraz jednego z liderów opozycyjnej partii **Nowoczesna, Ryszarda Petru**. Okazało się, że największa organizacja opozycyjna, **Komitet Obrony Demokracji²⁷** zetknęła się z podobnymi problemami. 23 sierpnia 2017 r. dwóch aktywistów ruchu „Obywatele RP”, Wojciech Kinasiewicz i Tadeusz Jakrzewski, złożyło zawiadomienie²⁸ w Prokuraturze Rejonowej w Warszawie o wyżej wspomnianych działaniach obserwacyjnych, którym oni osobiście zostali poddani.

W dn. 27 lipca br. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zażądało udzielenia wyjaśnień od **Fundacji Otwarty Dialog** posądzając ją o nawoływanie do nielegalnych działań i bliżej niesprecyzowane ataki personalne. Pomimo udzielenia przez Fundację obszernych wyjaśnień, w piśmie z dn. 7 sierpnia br. MSZ, powołując się na swoje uprawnienia nadzorcze, zażądało usunięcia "*nielegalnych treści*" ze stron internetowych i mediów społecznościowych Fundacji w terminie do 3 dni²⁹. Fundacja określa to jednoznacznie jako atak na wolność słowa i niezależność organizacji pozarządowych³⁰. Spodziewa się także, że MSZ może podjąć kroki prowadzące do zawieszenia Zarządu Fundacji³¹. Na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych, w dn. 7 sierpnia 2017 r., organy skarbowe rozpoczęły specjalną kontrolę skarbową i celną Fundacji Otwarty Dialog (pomimo, iż w poprzednich latach przeprowadzono już różne kontrole).

²¹ <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1715314,1,czym-rzadowi-pis-narazila-sie-fundacja-otwarty-dialog.read>

²² <http://www.tvp.info/33461676/wiceszef-mswia-fundacja-otwarty-dialog-powinna-zajac-sie-abw>

²³

https://www.onet.pl/?utm_source=wiadomosci_viasg&utm_medium=nitro&utm_campaign=allonet_nitro_new&srcc=ucs&pid=6a667535-e33d-403c-a502-2debf0b8da2a&sid=b177a2c9-166f-4113-9b28-185bbe554807&utm_v=2

²⁴ <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1715314,1,czym-rzadowi-pis-narazila-sie-fundacja-otwarty-dialog.read>

²⁵ <https://wiadomosci.wp.pl/antoni-macierewicz-chce-by-sluzby-specjalne-kontrolowaly-fundacje-wszystkie-6151512893286529a>

²⁶ https://konstytucjarp.org/wp-content/uploads/2017/07/MSWiA_20.07.2017.pdf

²⁷ <http://wyborcza.pl/7,75398,22259509,inwigilacja-opozycji-policja-powtarza-to-byla-ochrona.html?disableRedirects=true>

²⁸ <https://twitter.com/ObywateleRP/status/901002678200930305>

²⁹ <http://odfoundation.eu/a/8319,wedlug-msz-bartosz-kramek-wzywa-do-lamania-prawa-kaze-fundacji-usunac-nielegalne-tresci>

³⁰ <http://odfoundation.eu/a/8320,wezwanie-msz-odbieramy-jako-cenzure-bartosz-kramek-komentuje-pismo-od-resortu>

³¹ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/fundacja-otwarty-dialog-msz-chce-kontroli,761329.html>

Cudzoziemcy związani z atakowanymi organizacjami niepokoją się o swoje dokumenty pobytowe i prawo dalszego pobytu i pracy w Polsce³².

Wrogie działania wobec poszczególnych organizacji pozarządowych i całego krytycznego społeczeństwa obywatelskiego prowadzone są przez prawicowych posłów do rządu polskiego oraz europosłów z Polski:

- W dniu 25 lipca 2017 r. **Anna Fotyga**, przewodnicząca Podkomitetu do spraw Bezpieczeństwa i Obrony Parlamentu Europejskiego (SEDE), była minister spraw zagranicznych i czołowy członek partii Prawo i Sprawiedliwość w Polsce, wyraziła publicznie swoją dezaprobatę³³ wobec Fundacji Otwarty Dialog. Powodem niekorzystnej opinii było oświadczenie o sytuacji w Polsce wydane przez Bartosza Kramka – szefa Rady Fundacji. Oświadczenie zawiera wezwanie do masowego nieposłuszeństwa obywatelskiego. Europosłanka Fotyga nie tylko zapowiedziała bojkot wszystkich przyszłych inicjatyw przeprowadzanych z udziałem Fundacji, ale także oświadczyła, że będzie niweczyć wszelkie wysiłki Fundacji w Parlamencie Europejskim (mimo że Fundacja wcześniej współpracowała z nią i przeprowadziła cenne wspólne inicjatywy, poświęcone głównie wspieraniu Ukrainy i zwalczaniu rosyjskiej propagandy).
- W dniu 31 lipca 2017 r. **Stanisław Pięta**, poseł z ramienia Prawa i Sprawiedliwości, wiceprzewodniczący Polsko-Ukraińskiej Grupy Parlamentarnej ogłosił publicznie w bardzo nieuprzejmy sposób, że Fundacja Otwarty Dialog powinna natychmiast opuścić Polskę (wynieść się z Polski³⁴) gdyż rzekomo ingeruje w sprawy polskie i niszczy stosunki polsko-ukraińskie.
- Tego samego dnia **Adam Andruszkiewicz**, poseł z ramienia partii politycznej Kukiz'15 i lider organizacji nacjonalistycznej Endecja, złożył wniosek do *odpowiednich służb* [specjalnych]³⁵, w których zażądał przeprowadzenia kontroli³⁶ w Fundacji Otwarty Dialog, jako że rzekomo stanowi ona obce i lewicowe zagrożenie dla państwa polskiego. Zapowiedział on, że złoży parlamentarne pisemne zapytanie dotyczące działalności Fundacji.
- W dniu 1 sierpnia 2017 r. **Tomasz Rzymkowski**, poseł z ramienia partii Kukiz'15 udzielił wywiadu³⁷, w którym określił Fundację Otwarty Dialog jako *międzynarodówkę rozbójniczą*, finansowaną rzekomo przez *Sorosa i Rosję* w celu wywołania rebelii w Polsce i wezwał do zakazu finansowania organizacji pozarządowych z środków pochodzących z zagranicy.
- W dniu 23 sierpnia 2017 r. **Dominik Tarczyński**, poseł z ramienia partii Prawo i Sprawiedliwość, złożył w prokuraturze zawiadomienie o rzekomym popełnieniu przestępstwa przez Fundację Otwarty Dialog, tj. o dokonaniu próby siłowego obalenia organu konstytucyjnego. Poseł Tarczyński oświadczył, że omówi tę sprawę również z Prokuratorem Generalnym/Ministrem Sprawiedliwości Zbigniewem Ziobro³⁸.
- 30 sierpnia 2017 r. Premier **Beata Szydło** (Prawo i Sprawiedliwość) w wywiadzie prasowym dla „Gazety Polskiej”³⁹ stwierdziła, że ostatnie protesty społeczne nie były spontaniczne, lecz dobrze sterowane i opłacane. Podkreśliła, że poszczególne fundacje działają na rzecz interesów

³² <https://twitter.com/1934ONR/status/888806231254724608>

³³ <http://fotyga.pl/2017/07/stanowisko-anny-fotygi-ws-nawolywania-do-destabilizacji-panstwa/>

³⁴ <https://medianarodowe.com/posel-pis-ukrainskiego-otwartego-dialogu-wynocha-polski/>

³⁵ <https://wpolityce.pl/polityka/350033-nasz-wywiad-andruszkiewicz-zwroce-sie-z-interpelacja-zeby-fundacja-otwarty-dialog-zostala-dokladnie-sprawdzona>

³⁶ <http://www.endecja.pl/prezes-endecji-adam-andruszkiewicz-podjal-dzialania-wobec-fundacji-otwarty-dialog-wideo>

³⁷ <https://wpolityce.pl/polityka/351298-nasz-wywiad-rzymkowski-fundacja-otwarty-dialog-to-taka-miedzynarodowka-rozbojnicza-finansowana-z-roznych-zrodel-ktorej-celem-jest-dokonywanie-rebelii>

³⁸ <https://www.wprost.pl/kraj/10071689/Tarczyński-zglasza-Bartosza-Kramka-i-fundacje-Otwarty-Dialog-do-prokuratury-Mnie-tez-sciagajcie.html>

³⁹ <http://gazetapolska.pl/14179-nie-ugniemy-sie-przed-silnymi-grupami-interesu-z-premier-beata-szydlo-rozmawiaja-dorota-kania-i-ryszard-gromadzki>

wpływowych grup zagranicznych i nie poddadzą się łatwo. Odpowiadając na pytanie dziennikarza odnośnie potrzeby reakcji w przypadku Wolnych Obywateli RP i Fundacji Otwarty Dialog, premier dodała, że minister spraw zagranicznych poinformował już prokuraturę o bezprawnych działaniach Fundacji Otwarty Dialog.

Kilka oświadczeń wydały międzynarodowe organizacje pozarządowe, m.in. **Global Ukraine**⁴⁰ i **Centrum Wolności Obywatelskich**⁴¹, potępiając niedopuszczalne naciski wywierane na **Fundację Otwarty Dialog** i inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Uważamy, że należy podjąć wspólne działania z Komisją Europejską i Radą Europejską. Jeśli działania uwzględnią apele organizacji pozarządowych, utrudnią one członkom rządu polskiego próbę zniszczenia podstaw rządów prawa i społeczeństwa obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z dyskusją w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego (LIBE) na temat „Ostatnie wydarzenia w Polsce i ich wpływ na rządy prawa”, która została zaplanowana na czwartek, 31 sierpnia 2017 r. Brukseli; niniejszym zachęcamy posłów do Parlamentu Europejskiego, aby wezwali rząd polski do przywrócenia normalnego poziomu demokratycznych standardów europejskich i zagwarantowania niezależności inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Bartosz Kramek: bartosz.kramek@odfoundation.eu

Lyudmyla Kozlovska: lyudmylakozlovska@odfoundation.eu

⁴⁰ <http://global-ukraine-news.org/2017/08/16/zayava-uchasnykiv-merezhi-global-ukrainians-pro-neprypustymist-tysku-na-fundatsiyu-vidkrytyj-dialog-u-polshhi/>

⁴¹ <http://ccl.org.ua/statements/zayava-tsentru-hromadyanskyh-svobod-z-privodu-tysku-na-hromadski-orhanizatsiji-u-polschi/>